

SP₂ 15.042

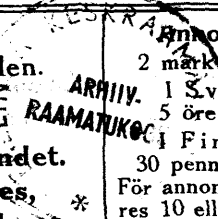
and

1-2
I

KUSTBON

305

Tidskrift för svenskarna i Estland.

Sjätte arg. N_o 1.	Prenumerationspris: Helt år Emk. 100.— 1/2 " " 50.— I Sverige: Helt år . . Kr. 4.— 1/2 " . . " 2.— I Finland: Helt år Fmk. 15.— 1/2 " " 7:50.	Utkommer två gånger i månaden. Utgivare: Svenska Folkförbundet. Redaktör: N. Blees, Riddaregat. 3, Reval.	 Annonpris: 2 mark per mm. I Sverige: 5 öre per mm. I Finland: 30 penni per mm. För annons, som infö res 10 eller flere gg räknas 20% rabatt.	10 jan. 1923.

Årsskiftet 1922 - 1923.

Kustbon börjar sin sjätte årgång. Trotts de stora ekonomiska svårigheterna ha vi beslutat att fortsätta med tidningen, ty vi behöva den. Vi behöva den i kampen för värnandet av vårt svenska språk samt svenskfolkets politiska och kulturella rättigheter. Kustbon har dessutom blivit ett förningsband emellan estlands-svenskarna och våra bättre lottade stamförvanter i Sverige och Finland. Vi äro annars isolerade, utan Kustbon vore vi ännu mera isolerade. Må vi därför alla hjälpas åt att hålla den vid liv tills bättre tider randas. Vem som helst kan hjälpa oss genom att prenumerera på tidningen. Svenskar, uraktlåten icke att abonnera på er egen tidning, även om den icke har utkommit så regelbundet under det gångna året! Under 1923 skall den utgivas mera regelbundet, ehuru vi måste inskränka antalet nummer till 24 i året, d. v. s. två gånger i månaden. Men det är vår plikt att hjälpas åt i den gemensamma kampen för vår svenskhet. Måtte arbetet under 1923 få en ökad styrka och ökade livsmöjligheter för framtiden!

Ett gott nytt år!

Återblick vid årsskiftet.

Det gångna året kan vad världshändelserna beträffar knappast sägas vara så rikt på stora omskif-

ten och märkliga öden som de föregående. Europa befinner sig i stort sett i ett tillstånd av allmän avmattning efter krigets skakningar och förluster. Världspolitiken ligger under det utarmade och hämndlystna Frankrikes inflytande och det förpinade Tyskland går mot växande umbäranden. Skadestandsfrågan släpas från kongress till kongress utan att en slutuppställning kan nås och den verkliga freden med försoning och glömska, återuppbyggande arbete efter förstörelsen med ordning efter villervallan, är ännu långt borta. Till det europeiska lägets oklarhet bidrager i icke ringa mån, att den svåra ryska gåtan alltjämnt är olöst. Visserligen kan farhågan för en ny världsrevolution sägas vara fördriven, och utvecklingen inom rådsväldet har avlägsnat sig så mycket från den kommunistiska idevärlden, att det icke är stort kvar av densamma i verkligheten. Men Ryssland utgör i sin dunkla isolering en källa till oro och kastar, trots sin kraftlöshet, en hotfull skugga över Europa.—Den italienska fasciströrelsen, som slog ned det revolutionära självsväldet, har dämpat oron i Italien och väckt liknande strömningar till liv även annorstädes men dess slutliga resultat äro ännu icke för handen. — Den årtionden gamla striden för Irlands frihet har under året fört till en uppställning, som av allt att döma

skall låta det sönderslitna folket komma till ro, för så vitt detta överhuvud är möjligt för ett folk med ett så stridbart lynne och så många inre missljud

I vårt hemland Estland har året 1922 varit lugut och stilla. Mera än någonsin förut har man ihärdigt arbetat för den nya statens uppbyggande. Till en början fick ju vår unga stat, som naturligt är, i all hast lov och dra de yttre konturerna, så att säga, föra upp ytterväggarna till sitt hem. Under det gångna året har man redan kunnat börja ägna större intresse åt statens inre liv och kulturbehov. Man har börjat sörja för inredningen och hemtrevnaden. Och vi kunna säga, att „Eesti“ gått och går stadigt — om än sakta — framåt i alla avseenden. Vår valuta har under en lång tid bibehållit en oförändrad fast ställning. Det visar att staten är livskraftig. Härför ha ni nog i mycket att tacka Päts' kloka och förnuftiga regering. Visserligen är det ännu stora brister, men viljan och energien tyckas vara goda. Mycket, mycket återstår dock ännu att göra för landets hemtrevnad, och bland de olösta frågorna har beklagligt nog också frågan om folkminoriteternas kulturella autonomi uppskjutits, vilket gör, att vi svenskar och andra minoriteter icke kunna känna oss riktigt tillfredsställda ännu. Vi vänta på våra utlovade rättigheter.

SP₂ 5669

Prenumerera på Kustbon för 1923. Den utgives två gånger i månaden och kostar:

Helt år . . . Emk. 100:—

$\frac{1}{2}$ " . . . " 50:—

$\frac{1}{4}$ " . . . " 25:—

I Sverge:

Helt år . . . Kr. 4:—

$\frac{1}{2}$ " . . . " 2:—

$\frac{1}{4}$ " . . . " 1:—

I Finland:

Helt år . . . Fmk. 15:—

$\frac{1}{2}$ " . . . " 7:50

$\frac{1}{4}$ " . . . " 3:75

Helst såge vi, att prenumeration insändes för helt år. Men man kan också prenumerera på ett halvt år.

Redaktionen

Riddaregat. 3, Reval.

Bland inre politiska händelser må nämnas regeringskrisen i slutet av året, då Päts avgick och Kukk blev premiärminister. Denna händelse är ännu i friskt minne. Att närmöre ingå på partistriderna tillåter icke utrymmet. Den 28 dec. var det allmän folk-räkning.

Till svenska nationalitetens icke politiska kulturkamp hoppas vi kunna återkomma en annan gång, då S. O. V. s årsmöte refereras.

Odenholm.

Den lilla ön på 100 själar, som nu på vintern är avskuren och isolerad från fastlandet, har av Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet för sin skolas räkning — ön har för ett par år sedan byggt sig ett nytt skolhus — erhållit 100 kronor. Öborna be härmed till Riksföre-

ningen få frambara sitt varmaste tack för den mycket kärkomna och välbehövliga gåvan!

Å öbornas vägnar

J. D.

Ormsö.

Svenska Estland håller på att upptäckas av Sveriges frikyrkligt intresserade. I byn Kärrslätt arbetar en Missionsförbundets predikant med fru, och har där bildats en frikyrklig församling, som bl. a. erhållit i gåva från Sverige ett dyrbart orgelverk. I byn Rälby däremot hava baptisterna sitt arbetsfält och skall här uppföras ett vilohem för samfundets resepredikanter. En del förarbeten äro redan gjorda och hava kollekter upptagits på skilda håll i Estland. Men även den Lutherska församlingens själaherde är från Sverige och har förstått vinna förtroende, så att många själar torde hava svårt att göra sitt val av andlig hemort. Helst som de olika riktningarna äro icke så litet angelägna vinna procelyter. Lägges härtil, att även Nuckö socken gästas av 4—5 predikanter från Sverige, Finland och England t. o. m., så är tydligt, att det ej fattas arbetare i vingården. Vore de bara lite mera eniga! Den ömsesidiga nedsablingen verkar emellertid, lindrigt sagt, nedslående på utomstående och med hithörande metoder mindre invigda.

Joel N-n.

Drunkningsolycka på Ormsö.

(Försenat).

Den svaga isen har krävt ett offer. Söndagen den 10 dec. skulle Johan Lindkvist från Hosby ut på isen för att vittja nät. Då han ej återkom på kvällen, trodde de hemmavarande, att han möjligen gått att besöka sin mor i Sviby. Nästa dag upphittades emellertid ute på isen hans medhavda kälke och då var det klart, att olycka inträffat. Liket upphit-

tades först på tisdagen endast ett 20-tal steg från Hästholmen på c:a 4 fots vatten. Den olycklige hade arbetat sig ett långt stycke fram mot land men här måtte krafterna hava svikit. Den så sorgligt omkomne var endast 23 år gammal samt efterlämnar en son på 2 år och en dotter på halvt år. Olyckan inträffade på årsdagen av bröllopet. En annan egendomlighet är, att även den omkomnes far drunknade ett stenkast från land samt då sonen var ett halvt år gammal. — Änkan och de små fadelösa äro utan alla existensmöjligheter.

Joel N-n.

Utlandet.

De grekiska blodsdåden, då fem f. d. statsministrar samt en general avrättades, ha visat sig vara ruskigare än man hittills trott.

En engelsk korrespondent berättar, att en av de dömde var så svag, att man gav honom strykning för att han skulle kunna stå upprätt under exekutionen.

En annan dödsdömd, som avled på vägen till avrättningsplatsen, upprestes mot en mur vid de övriga dömdes sida. Man sköt alltså på ett lik! De avrättades anhöriga underrättades först fyra timmar efter exekutionen om vad som skett ochingo då en halv timme på sig för att begrava de sina.

Polen har valt ny president.

Den nyvalde presidenten Narutowicz, som för kort tid sedan mördades av en chauvinistisk konstnär, har under oerhörd tillslutning blivit begravd i Warschau. Med anledning av attentatet företogs många häktningar bland extrema högerelement. Till president har nu utsetts medlemmen av bondepartiet Wojciechowsky. Han har en märklig bana bakom sig. Som landsflyktig under ryska väldet tjänade han sitt bröd som

S. O. V:s arsmöte

hålles i år i Hapsal lördagen den 10 febr. kl. 10 f. m. På mötet föredages årsberättelsen, förrättas val av styrelseledamöter och uppsättes budget för 1923.

typograf. Han har ivrigt verkat inom fackföreningsrörelsen. Hans val godkännes av alla partier, även nationalisterna.

Finland.

Det svenska stiftet i Finland har beslutats med 90 röster mot 86. —

I Finland börjar man kräva, att flottans stridskrafter tagas i bruk mot spritsmugglingen från Estland.

Sundens frihet.

Det viktigaste problemet på kongressen i Lausanne.

I Lausanne hålles f. n. en fredskongress, vilken skall bestämma och reglera förhållandena mellan Turkiet och Grekland samt i detta sammanhang en del spörsmål av internationell betydelse. Turkiet representeras vid kongressen av en Kemal Paschas man, vilken, stödd av de ryska bolsjevikrepresentanterna, företräder rent turkiskt imperialistiska intressen.

Det viktigaste av de internationella problemen är givetvis frågan om sundens frihet. Härmed avses de sund, vilka skilja Europa och Asien åt, och vilka möjliggöra trafiken mellan Svarta havet och Medelhavet. Naturligtvis är det en fråga av allra största betydelse för hela världen, att Svarta-havsländerna få förbindelse med världshaven. Hittills ha turkarne kunnat täppa till denna förbindelse genom att avstänga sunden.

Nu fordra emellertid de allierade makterna, att sunden hädanefter skola ställas under internationell kontroll, så att

alla fartyg fritt kunna passera, även krigsfartyg. Endast såvida Turkiet lever på krigsfot med ett land skulle det ha rätt att stoppa dess fartyg.

Turkiet skulle ej heller ha rätt att befästa sunden.

Helt naturligt söka de turkiska imperialisterna trassla sig ifrån denna för den övriga världen så viktiga lösningen av frågan. Att de häri understödjas av bolsjevikerna, visar bäst hur de senare anse det lämpligt arbeta för fred och försoning mellan folken. Genom att göra förbindelsen genom sunden fri, borttages nämligen en stor krigsfara, vilken mer än en gång varit anledning till blodiga krig.

De ifrågavarande sunden äro två, dels Bosporen, genom vilket man kommer från Svarta havet ner till Marmarasjön, och dels Dardanellerna, varigenom man fortsätter från Marmarasjön ut till Medelhavet.

(Säningsm.)

Förordningarna om språklagarnas verkställighet i Finland.

Den 1 januari trädde den nya språklagen samt lagen om den språkkunskap, som av statstjänsteman skall erfordras, i kraft. Lagarna förutsätta tre verkställighetsförordningar, som böra utgivas. Förslag till dessa förordningar ha utarbetats i en av justitieministeriet tillsatt expertnämnd med professorerna E. N. Setälä och Antti Tulenheimo samt mag. Eric von Rettig som medlemmar, och därefter behandlats i ett ministerutskott, bestående av justitieminister Åkesson, försvarsminister Jalander, undervisningsminister Liakka och socialminister Mantere. Samma nämnd och utskott ha även förberett statsrådets beslut i fråga om vilka ämbets- och självförvaltningsområden som under åren 1923—32 skola betraktas som finsk- eller svensk-språkiga och vilka som tvåspråkiga.

Upprop.

Den 4 december 1922 omkom genom olyckshändelse (drunkning) **Hjalmar Rosen** på Nargö, som efterlämnade en sjuk hustru och tre 1—5-åriga barn, vilka alla leva i den största fattigdom och sakna det nödortoftigaste för sitt livsuppehälle. Barmhärtiga människor ombedjas att ge en skärv för den stackas familjen.

Gåvorna emottagas på **Kustbons redaktion**, Riddaregat. 3, måndagar och torsdagar kl. 6—8. Även per post kunna medel sändas.

Judarna påstås redan tröttna på Palestina.

Turkarna bättre att ha att göra med än araberna.

Daily Telegraph meddelar, att inom den judiska kolonien i Konstantinopel och andra turkiska centra har en energisk agitation börjat för att Palestina skall återställas till Turkiet, då den judiska befolkningen kom mycket bättre överens med turkarna än med araberna.

Härtill anmärker Daily Telegraph, att ungturkarna alltid samarbetat med den del av den internationella judiska storfinanssen, som är bestämd motståndare till den zionistiska rörelsen.

Som bekant finnes också en stark rörelse inom den engelska pressen för att England snarast skall uppge sitt Palestinamandat, som endast medför stora utgifter och ovänskap med araberna.

Folkhälsa och nykterhet.

„Världens största förbudskongress“ har hållits i Toronto i Kanada 24—29 nov. 1922. Icke mindre än 63 länder ha varit representerade och den väldiga samlingsalen i Massey Hall har varit fylld till sista plats.

Ordförande vid kongressen var biskop Thomas Nicholson, president för Anti Saloon League. Bland viktigare uttalanden anteckna vi kongressens protest mot vinländernas repressalpolitik emot förbudsländerna, uppmaningen till effektiv internationell aktion mot den internationella olagliga rusdryckshanteringen samt påpekandet av det stora fördärv, som orsakas av alkoholhaltiga dryckers försäljning till ociviliserade folkslag. Av intresse är följande uttalande om rusdryckerna och kommunikationsmedlen:

„På grund av den stora utvecklingen av kommunikationerna både till lands och sjös samt i luften, den enorma ökningen i passagerarnas antal och den stora fara för deras säkerhet, som förorsakas genom de vid kommunikationsväsendet anställdas rusdrycksbruk, uttalar denna kongress, att de vid kommunikationerna anställda måtte företaga en aktion, som leder till personlig avhållsamhet från rusdrycker. Vidare uppmanar kongressen alla de ledande inom kommunikationsväsendet att främja en utveckling i nämnda riktning.“

Rörande upplysningsarbetet i alkoholfrågan gjordes följande uttalande:

„Eftersom en aktion emot alkoholismen måste byggas på en upplyst folkopinion, uttalar kongressen såsom en nödvändighet, att alla till buds stående medel måtte användas för att upplysa alla nationers folk, speciellt det uppväxande släktet, om de fakta, vilka av den moderna vetenskapen blivit framlagda och som ådagalägga alkoholens skadliga verkningar beträffande individens, folkets och rasens hälsa.“

Revalssvenskar!

Vem kan hyra ut ett rum med möbler eller utan? Bedes meddela skriftl. till d. bl. exped. under signat ::
„U. V. C. F. D.“

Svensk-Finska St. Mikael's församlingens
 röstberättigade medlemmar sammankallas till

Allmän Stämman

Söndagen den 14 januari 1923 kl. 12, Riddareg. 3.

Dagordning:

- 1) val av 5 kyrkorådsmedlemmar och kandidater.
- 2) kassaredovisning för år 1922.
- 3) budgetuppställning för år 1923.

Å kyrkorådets vägnar: **H. Pöhl**
 Ordförande.
D. Pettersson
 Sekreterare.

Den som vill följa med strävandena på nykterhetsrörelsens område både i teoretiskt och praktiskt avseende, kan näppeligen få en bättre vägvisare än

— TIRFING —

tidskrift för nykterhetsfrågans studium. Den borde finnas i varje förening och hos alla som vilja stå i kontakt med forskningar och erfarenhetsrön på alkoholfrågans område.

*Den tryckes i Sala,
 Sala-Postens Boktryckeri A. B.*

GLÖM EJ

att prenumerera på
 och annonsera i

Kustbon 1923,

som härmed önskar
 alla sina medarbetare
 och läsare.

Ett Gott Nytt År!